

๑๐๑ ๖/๘๙
๒๘ มี.ค. ๖๑
๑๖.๑๕ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส๒๗๓๗๒ *mon*
วันที่ : ๕๔๕๔๒/๖๑
วันที่ : ๒๘ มี.ค. ๖๑ เวลา : ๑๓:๓๐

ที่ ปช ๐๐๐๓/๐๐๓๔

สำนักงาน ป.ป.ช.
ถนนนนทบุรี อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตเพื่อแก้ไขปัญหาการออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยมิชอบ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรการป้องกันการทุจริตเพื่อแก้ไขปัญหาการออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยมิชอบ
จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหาร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตในการออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยมิชอบเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัญหาการทุจริตดังกล่าวได้สร้างความเสียหายและมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศอย่างมหาศาล ในการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตระหนักและให้ความสำคัญในประเด็นปัญหาการทุจริตเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน โดยเฉพาะกรณีที่มีการนำแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) ไปออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือโฉนดที่ดินในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่เกาะ ที่ภูเขา ที่ชายทะเล หรือที่สงวนหวงห้าม รวมทั้งปัญหาการออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยมิชอบในกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของรัฐหลายหน่วยงานเข้าไปเกี่ยวข้อง อันเป็นปัญหาของประเทศที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ ที่ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาระบบการป้องกันการทุจริตเชิงรุก ที่มุ่งเน้นการพัฒนากลไกและกระบวนการงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อลดโอกาสการทุจริตหรือทำให้การทุจริตเกิดยากขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตที่เกิดจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลกรณีดังกล่าว จึงเห็นสมควรเสนอมาตรการป้องกันการทุจริตเพื่อแก้ไขปัญหาการออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยมิชอบต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ตามนัยมาตรา ๑๙ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนี้

๑. ด้านผู้มีสิทธิพลและผู้มีอำนาจแฝง

๑.๑) รัฐบาลต้องมีการใช้มาตรการทางภาษีและมาตรการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเคร่งครัดกับผู้ถือครองที่ดินจำนวนมาก โดยกรมที่ดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำมาตรา ๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินมาบังคับใช้อย่างเคร่งครัด

ทั้งนี้ ให้มีการจำกัดสิทธิของบุคคลในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๓๔ ถึง มาตรา ๓๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งถูกยกเลิกโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒ มาบังคับใช้อีกครั้ง ซึ่งไม่มีผลกระทบกับบุคคลที่ถือครองที่ดินในปัจจุบัน

๑.๒) ให้รัฐบาลมีนโยบายปราบปรามผู้ที่ใช้อิทธิพลในการออกเอกสารสิทธิ มีการลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง และจัดให้มีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย

/๑.๓) ใน...

๑.๓) ในพื้นที่เศรษฐกิจซึ่งที่ดินมีราคาสูง เช่น จังหวัดภูเก็ต จังหวัดเชียงราย หรือจังหวัดอื่น ๆ ที่มีลักษณะดังกล่าว การออกเอกสารสิทธิในที่ดิน กรมที่ดินควรมีหลักเกณฑ์การพิจารณาอย่างเข้มงวดเป็นพิเศษ เพื่อให้การออกเอกสารสิทธิในที่ดินเป็นไปโดยถูกต้อง

๒. ด้านกฎหมาย

๒.๑) ให้ยกเลิกแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) โดยให้มีการแก้ไข มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยกำหนดให้ผู้ที่มีหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ที่อยู่ในการครอบครอง และที่ดินที่ยังมิได้ดำเนินการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน มายื่นคำขอออโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ต่อกรมที่ดินภายในระยะเวลา ๑๘๐ วัน เพื่อดำเนินการตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน ตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) และพนักงานเจ้าหน้าที่จะออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้ต่อเมื่อศาลยุติธรรมได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดว่าผู้นั้นได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ทั้งนี้ หากไม่นำหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ที่อยู่ในการครอบครองมายื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าไม่ประสงค์นำแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) มาขออออกเอกสารสิทธิในที่ดิน และให้ถือว่าเป็นการยกเลิกแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ดังกล่าว

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้และนำแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) มาทำการพิสูจน์สิทธิเพื่อก่อเอกสารสิทธิในที่ดินดังกล่าว

๒.๒) เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบในมาตรการป้องกันการทุจริตเพื่อแก้ไขปัญหาการออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยมิชอบ และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามมาตรการป้องกันการทุจริตเพื่อแก้ไขปัญหาการออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยมิชอบ โดยเคร่งครัด ถ้าไม่ปฏิบัติถือว่าละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และมีความผิดจะต้องถูกดำเนินการตามกฎหมาย

๓. ด้านนโยบายและการบริหารราชการ

๓.๑) รัฐบาลควรกำหนดนโยบายการดำเนินการในเรื่องการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน และการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐที่ชัดเจน โดยกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติที่แต่ละรัฐบาลเมื่อเข้ามาบริหารประเทศต้องดำเนินการตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่ได้กำหนดไว้แล้ว

๓.๒) ให้ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลสารบบการบริหารงานที่ดินบนฐานข้อมูลเดียว และเผยแพร่บนระบบอิเล็กทรอนิกส์สารสนเทศ (web site) ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ได้แก่ กระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน ข้อมูลเอกสารสิทธิในที่ดินที่มีอยู่ในปัจจุบัน ผลการตรวจสอบการเพิกถอนแก้ไขเอกสารสิทธิในที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายในแต่ละพื้นที่ ข้อมูลที่ดินของรัฐทุกประเภท แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ เป็นต้น

๓.๓) ให้แก้ไขกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยเพิ่มผู้แทนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผู้แทนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรับผิดชอบแนวเขตที่ดินของรัฐ เข้าร่วมเป็นกรรมการตรวจพิสูจน์สิทธิในที่ดิน โดยกำหนดกรอบระยะเวลาการพิจารณาให้แล้วเสร็จในการตรวจพิสูจน์สิทธิในที่ดินที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีการเผยแพร่ข้อมูลลงบนเว็บไซต์ (web site) ทั้งนี้ ให้หน่วยงานดังกล่าวรับรองความถูกต้องของการตรวจพิสูจน์สิทธิในที่ดินที่มีผู้แทนของหน่วยงานนั้น เข้าร่วมเป็นกรรมการตรวจพิสูจน์สิทธิในที่ดิน

๓.๔) ให้กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งร่วมกันจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการตรวจพิสูจน์สิทธิในที่ดินที่อยู่ในเขตป่าไม้ เพื่อให้การปฏิบัติงานดังกล่าวไปในทิศทางเดียวกัน

๔. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๔.๑) ควรมีการเปิดเผยและเผยแพร่ภาพถ่ายทางอากาศทุกชั้นปีตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันไปยังสาธารณะ ยกเว้นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องในด้านความมั่นคง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการตรวจสอบการออกเอกสารสิทธิในพื้นที่ต่าง ๆ และเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งยังเป็นการลดภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมที่ดินลง

๔.๒) ควรมีการส่งเสริมให้มีการสร้างทัศนคติและปลูกจิตสำนึกให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมจากการทุจริต ทั้งนี้ ควรมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสร้างระบบและกระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมเพื่อต้านการทุจริต โดยปรับฐานความคิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนให้สามารถแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม

๔.๓) ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐ โดยให้ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีศูนย์ข้อมูลการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก

๕. การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

๕.๑) ให้หน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐตามกฎหมายเร่งจัดทำแนวเขตที่ดินที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้มีความชัดเจนโดยเร็ว เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินที่ไม่ชัดเจน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นปัจจุบัน โดยให้กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการของแต่ละหน่วยงาน พร้อมทั้งกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินการแล้วเสร็จที่แน่นอน

๕.๒) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐทุกประเภทจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้มีแนวเขตที่ดินของรัฐที่ชัดเจน พร้อมทั้งดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ให้หมดภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยให้กรมที่ดิน ประสานงาน ดูแลเร่งรัด ควบคุมและติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ แต่ถ้าความปรากฏว่าไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดได้ ต้องมีสภาพบังคับให้รายงานผลการปฏิบัติงานดังกล่าวต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาโดยทันที ทั้งนี้ ต้องเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานไปยังสาธารณะเป็นประจำทุกปี

๕.๓) ให้ปรับปรุงบทบาท และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐระดับจังหวัด ให้สามารถแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งโอนภารกิจอำนาจหน้าที่ สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปสังกัด สำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้อย่างแท้จริง

๕.๔) ให้กรมที่ดินและหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐต้องรายงานผลการปฏิบัติงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นประจำทุกปี ประกอบด้วย ความคืบหน้าในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) และหากที่ดินของรัฐที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของหน่วยงานลดลง ต้องดำเนินการชี้แจง พร้อมทั้งวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวทางป้องกันเสนอต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อพิจารณาโดยทันที พร้อมทั้งต้องรายงานผลการปฏิบัติงานดังกล่าวไปยังสาธารณะเป็นประจำทุกปี (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้สำเนาส่งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ทราบเพื่อประกอบการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(วัชรพล ประสารราชกิจ)

ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักมาตรการป้องกันการทุจริต

โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ต่อ ๕๘๐๓

www.nacc.go.th